

κως εξαγεται εις μεγάλα ποσά, κυρίως εκ του σακχαροκαλάμου και των σακχαροτευκτων δια καταλήτων βιομηχανικών εργασιών. Η βιομηχανία αυτή, οσαυα μία των μεγαλύτερων, διενεργείται εις μεγάλη κλίμακα υπό της Αμερικης και της Γερμανίας. Η Γερμανία μόνη, εκτός της αναγκαίουσας δια την εν αυτή κατανάλωσιν προσήτους, εξάγει περί τους 300 τόνους ετησίως δι' άλλας χώρας της Ευρώπης. Γαλακτοαίμαρον. Εινε του αυτού τύπου προς το προηγουμένον. Εύρισκεται εις το γάλα των θηλαστικών. Εξάγεται εκ του γάλακτος της αγέλαδος, αφού εκ τούτου εξαχθή το λίπος και η τυρίνη. Εινε ολιγώτερον γλυκύ και του σταφυλοσακχαρού. Εις το γάλα εμπιρερχόμενον, ύφισταται εύκόλως την γαλακτικήν ζύμωσιν, μεταβαλλόμενον εις γαλακτικόν οξύ. Δι' ειδικών ενζύμων δύναται νά ύποσθη και την οινόπνευματικήν ζύμωσιν, μεταβαλλόμενον ούτω εις οινόπνευματώδες ύγρον με την περιουσίαν άνθρακικού οξέος, παραγόμενον κατάτην οινόπνευματικήνζύμωσιν ως δευτερευόν προϊόν. Α.Σ.

Σαλαδδίν Γιουσούφ-μπέν-Έγιούπ-Σαλλάχ-Έδδίν. Σουλτάνος της Αιγύπτου και της Συρίας, άνηρ υπερόχων στρατιωτικών άρετών, τολμηρότατος και με πνεύμα εξαιρετικά άνεπτυγμένον, επί της βασιλείας του όποιου ο Άραβικός πολιτισμός ήγγισε τα άκρότατα όρια της εξέλιξέως του. Κοιρωδικής καταγωγής εγεννήθη εις Τεκρίτ του Τίγρητος κατά το 1137. Κατά το 1164 ο Σ. ήκολούθησεν εις Αιγυπτον τον θεϊόν του Σιρκούπ, έκστρατεύσαντα κατά διαταγήν του ήγεμόνος της Συρίας Νουρεδδίν, προς έγκατάστασιν εις την χώραν αυτήν ως βεζύρου του Χαούρ. Κατά την έκστρατείαν αυτήν, διεκρίθη δια την γενναίότητα και τας λοιπάς στρατ. οικιακάς άρετάς του, μαχόμενος κατά των Χριστιανών και των Αιγυπτίων. Ίδιαιτέρως άνδρηνεν εις την υπεράσπισιν της Αλεξανδρείας, οτε δι' όλίγων άνδρών απέκρουσε τους πολιορκούντας την πόλιν Χριστιανούς. Εις άλλην έκστρατείαν κατά το 1168 εναντίον των Χριστιανών και του Χαούρ, ο όποιος ειχεν έλθει εις διάσασιν προς τον Χαλίφην, ο Σ. άκολουθήσας και πάλιν τον θεϊόν του Σιρκούπ, εις Αιγυπτον, συνετέλεσε σπουδαίως εις την ήτταν των Χριστιανών και του Χαούρ παρά το Κάιρον. Κατά την μάχην εκείνην ο Χαούρ συλληφθείς άπεκεφαλίσθη, διωρίσθη δε βεζύρος ο Σιρκούπ, ο όποιος όμως απέθανε αιφνιδιαώς και άνήλθεν εις το αξίωμα τουτο ο Σ. λαβών τον τίτλον 'Ελ-Μελέκ—ελ-Νισέρ (νικηφόρος βασιλεύς). Τότε οι Χριστιανοί της Συρίας, πτοηθέντες εκ των έπιτυχιών του αυτού έξέχου Άραβος μεγιστάς, έπεκαλέσθησαν την βοήθειαν των Χριστιανών της Ευρώπης. Εις την έκκλησίαν των εκείνην μόνον το Βυζάντιον έσπευσε ν' άποστείλη μοίραν στόλου, ή όποία, αφού παρέμεινε επί τινα χρόνον εις τά ύδατα της Δαμιάτης, απέπλευσεν. Ο Σ., κατοπιν τούτου, μεταβās εις Συρίαν, κατετρόπως τους Χριστιανούς και εκυρίευσεν την Γάζαν. Δολοφονηθέντος μετά τινα καιρόν του Χαλίφου της Αιγύπτου Άδδεδ-Δεδινλλάχ υπό του Σ., περιεβλήθη τον τίτλον του κυριάρχου της Αιγύπτου, ο ήγεμόν της Συρίας Νουρεδδίν αλλά πραγματικός κυριάρχος ήτο ο Σ. Μετά τον θάνατον του Νουρεδδίν ο Σ., θέσας έκποδόν και τον νόμιμον διάδοχον τούτου (1174), μετέβη επί κεφαλής πιστού εις αυτόν στρατού εις Συρίαν και κατέλαβε την Έμεσαν, την Ναμάχη, την Βαλβέκ και τέλος κατακτησας την Συρίαν και την Μεσοποταμίαν, έλαβεν από τον χαλίφην της Βαγδάτης τον τίτλον του Σουλτάνου της Αιγύπτου και της Συρίας. Μετά τας καταπληκτικάς αυτάς έπιτυχίας και την άμοιβήν των υπερανθρώπων προσπαθειών του, ο Σ. έστράφη κατά των Χριστιανών (1177) και προεκλήθη τότε ή Γ' σταυροφορία, της όποιας άνδειχθήσαν πρωταγωνιστάι εκ μέρους μεν του Μουσουλμανικού κόσμου ο Σ., εκ μέρους δε του Χριστιανικού ο Ριχάρδος ο Λεοντόθυμος (βλ. λ.). Εις την συγκροτηθείσαν εις την πεδιάδα της Ραμπλάχ μάχην ο Σ. ήττήθη υπό του Φραγκικού στρατού, πλην ταχώς αναλαβών, κατέλαβε το Χαλέπ και έπολιόρησε την Μοσούλην. Κατά την πολιορκίαν όμως της Μοσούλης, άσθενήσας σοβαράς, ήναγκάσθη νά συνομολογήση ειρήνην προς τον βασιλέα αυτής (1185). Κηρύξας κατοπιν τον πόλεμον κατά της Παλαιστίνης, ένίκατος κατά διαφόρους συγκρούσεις τους Χριστιανούς, κατέλαβε την Άκραν και πολλά άλλα φρούρια και συνέτριψε τέλος και εξεμηδένισε τον Χριστιανικόν στρατόν κατά την μάχην της Τιβεριάδος, όπου συνελήθη αιχμάλωτος και αυτός ο Φράγκος βασιλεύς της 'Ιερουσαλήμ Γουί-Λουζιάν (1187). Την 2αν Οκτωβρίου του άκολουθου έτους (1183) ο Σ. εγένετο κύριος της 'Ιερουσαλήμ, την όποιαν και διετήρησε, παρά τας φοβεράς επιθέσεις του Ριχάρδου του Λεοντοθύμου, ο όποιος εν τέλει ήναγκάσθη νά συνομολογήση συνθήκη προς αυτόν (1192). Κατόπιν των υπερανθρώπων αυτών άγώνων του ο Σ., άποσυρθείς εις Δαμασκόν, απέθανε μετ' όλίγων (1193). Παρά τας άτελετήτους έκστρατείας του, εφρόντισε και δια τα έσωτερικά του κράτους του, κατασκευάσας πλείστα δσα κοινωφελή έργα, προστατεύσας τα γράμματα και τας ώραίας τέχνας, οχυρώσας το Κάιρον κλπ. Σ.δ Β' (Μελίχ-ελ-Νασσ-Σαλλάχ Έδδίν Γιουσούφ) Σουλτάνος του Χαλεπίου, διασέγγονος του προηγουμένου, γεν. τψ 1229. Κατά την επανάστασιν της Αιγύπτου του 1250, εγένετο κύριος της Δαμασκου, άλλ' άποπειραθείς νά καταλάβη και την Αιγυπτον, ήναγκάσθη νά συνομολογήση ειρήνην προς τον ήγεμόνα αυτής, ή άφορητής της άποστιασίας των συμμαχων του. Την εποχήν εκείνην εγένετο και ή τρομερά εισβολή των Μογγόλων εις την μεσημβρινην Άσίαν. Ο Σ., πτοηθείς, έσπευσε νά ταπεινωθή από του άρχηγού των βαρβάρων αυτών Χουλουγλου. Πλήν, παρά την ταπεινώσιν αυτήν, οι Μογγόλοι έδήλωσαν την Συρίαν. Ο Σ., βοηθούμενος υπό των ήγεμόνων της Συρίας, εξεστράτευσεν προς σωτηρίαν του κινδυνευόντος Χαλεπίου, άλλ' ύποπτευθείς προδοσίαν εκ μέρους αυτών των στρατευμάτων του, παρεδότη εις τους Μογγόλους, των όποιων ο ήγεμόν τον έφόνευσεν (1261). Η μεγαλύτερα των άρετών του Σ. του Β' ήτο ή εξαιρετική του άγάπη προς τα γράμματα και τας ώραίας τέχνας. Με τον θάνατόν του εξέλιπεν ή δυναστεία των Έγιουπιδών Χαλεπίου. Θ.Δ.

Σαλαμινία. Βλ. λ. Πάραλος.
Σαλαμίνος Αττικής ναυμαχία. (22 ή 28 Σεπτεμβρίου ή 20 Οκτωβρίου του 480 π.Χ.) Συνεχώς προελαύνων ο Ξέρξης, τον τέταρτον μήνα από της διαβάσεως του 'Ελλησπόντου εισέβαλεν εις την Αττικήν επί άρχοντος Καλλιάρχου τοις Αθηναίοις. Η πόλις των Αθηνών ειχεν έγκαταλειφθή υπό των κατοίκων, των μένθ άρχόντων καταφυγόντων εις τα πλοία, των δε γυναικοπαίδων εις Τροιζήνα; Αίγιναν και Σαλαμίνα. Εις την Ακρόπολιν μόνον απέμειναν όλιγοί γέροντες και ταμιαί του ίερού, ότινες, παρεξηγήσαντες τον χρησμόν της Πυθίας (1), ήμύθησαν επί του ξυλίνου τεύχους αυτής επ' όλιγον, σαγαίντες ή κρημισθέντες μετά την υπό των Περσών άλωσιν της Ακροπόλεως, ήν, μετά την σύλλησιν του ίερού, ένέπηρσαν. Μετά την άλωσιν των Αθηνών, ο Ξέρξης απέστειλεν εις Σούσα άγγελιαφόρον ίππέα, ίν' αναγγέλη την έως τότε εύτυχή έκβασιν της έκστρατείας ('Ηροδ. VIII—53, 54). Καίτοι ή μεγάλη αυτή έκστρατεία έφαινετο έγγίζουσα εις το τέμα της, ο 'Ελληνικός στόλος δέν ειχεν έτι ήττηθή. Μετά την κατάλησιν των Αθηνών και την πυρόλησιν της Ακροπόλεως, οι εν Σαλαμίνι μετ' όλοκλήρου του στόλου των συνηγμένοι Έλληνες επί τοσούτον έθρομβήθησαν, ώστε άπεφάσισαν, αφού παρά την Αττικήν ούδέν εκράτει αυτούς, νά ύποχωρήσωσι προς τον Ίσθμόν της Κορίνθου, και πρό αυτού νά ναυμαχήσωσι προς τον Περσικόν στόλον, αφ' ενός στηρίζοντες την παράταξιν επί του εν τψ Ίσθμψ στρατού, αφ' έτέρου δ' εν περιπτώσει ήττης μη διατρέξωσι τον κίνδυνον άποκλεισμού εν Σαλαμίνι, δυνάμενοι εξ άλλου ν' αποβιβάσωσι τα πολυπληθή πληρώματα εις την Ξηράν, προς ενίσχυσιν του περσικού στρατού. Τούτο όμως εφοβήθη ο Θεμιστοκλής, καθ' όσον νέα ύποχώρησις πιθανώτατα θ' άπεσυνέθετε τον Έλλην. στόλον, καθ' όσον ένδεχόμενον αι μοίραι των διαφόρων πολιτειών, ένεκεν φόβου, νά ετρέποντο εις τα ίδια, προς υπεράσπισιν από της άπειλουμένης Περσικής έπιδρομής. Έν τψ συσκέψει ήτις εγένετο επί της ναυαρχίδος του Σπαρτιατικού Εύρυβιάδου του Εύρυκλείδου, όστις ήτο και ο γενικός άρχηγός του Έλλην. στόλου, ο Θεμιστοκλής ύπεστήριξε την άποψίν του, επιλέγων ότι ή δι' όλιγαριθμότερου, ως ο Έλληνικός, στόλου ναυμαχία εν αναπεπταμένψ πελάγει κατά του πολυαριθμου Περσικού, θά απέβαινε κατά των Έλλήνων. Έπειδή δ' ο Κορίνθιος ναύαρχος Αδείμαντος ήναντιούτο, ο Θεμιστοκλής ήπειλήσεν ότι, επιβιβάζων όλόκληρον τον πληθυσμόν των Αθηνών επί των διακοσίων Αθηναϊκών νηών, ήθελε φύγει εις Σίρην της Ιταλίας προς εως πατρίδος την θεμελίωσιν. Παρ' όλα ταύτα, φοβούμενος ο Θεμιστοκλής μήπως ήθελεν υπερισχύσει ή γνώμη των θελώντων νά πλεύσωσι προς τον Ίσθμόν, απέστειλε τον παιδαγωγόν των τέκνων του Σίκινον εις το στρατόπεδον των Μήδων νά ειπή ότι, ο στρατηγός των Αθηναίων, όστις διέκειτο δθην εν φιλίως προς τον Μέγαν Βασιλέα, τον απέστειλε κρυφίως νά τους ειδοποιήση νά περιουκλώσωσι τους Έλληνες, διότι πρόκειται διαφωνούντες νά φύγωσιν εκ Σαλαμίνος. Τψ όντι πιστεύσαντες οι Πέρσαι τα ως άνω, νύκτωρ άπεβίβασαν επί της νηίδος Ψυτταλείας ισχυρόν άπόσπασμα στρατού, ο δε στόλος των, εκ Φαλήρου άποπλευσας περι μέσας νύκτας, απέκλεισε πάσας τας έξόδους, άποσταλείσας και μοίρας ισχυράς, ίνα άποκλείσθι το μεταξύ Σαλαμίνος και Μεγαρίδος στενον. (Διοδ. XI—17). Το σύνολον του Έλλην. στόλου συνεποσούτο εις 380 τριήρεις ('Ηροδ. VIII—82), ών μία μόνον εκ των εκτός της Έλλάδος άποικιών, τοι Κρότωνος. Τούτων έπέβαινον περί τους 85000 άνδρες εν συνόλψ. Το σύνολον του Περσικού στόλου συνεποσούτο εις 1207 τριήρεις ('Ηροδ. VII—184), ών έπέβαινον περί τους 275000 άνδρες εν συνόλψ, έπομένως, αφαιρουμένων των άποσταλεισών εις το στενον Μεγάρον—Σαλαμίνος προς άποκλεισμόν, κατά την ναυμαχίαν έλαβον μέρος περί τας 1000.

Πρώτος την είδησιν, περί της προελάσεως και του άποκλεισμού υπό των Περσών, έφερον ο Άριστειδής ο Λυσιμάχου, ο άποκαλούμενος δίκαιος, όστις, ως πολιτικός αντίπαλός του Θεμιστοκλέους έξοστρατισθείς, παραβόλως εξ Αίγινης δια μέσου του άποκλειόντος έκθρικού στόλου διαπλεύσας, εφθασεν εις Σαλαμίνα, ίνα πολεμήσθι πρό της αύγής. Την είδησιν ταύτην έπεβεβαίωσε μετ' όλίγον αυτομολήσασα Τηνία τριήρης, ήν εκυβέρνα Παναίτιος ο Σωσιμένους. Τέλος, έπελθούσης της αύγής, έσπμάνθη εν τψ έλλην. στόλψ ή πολεμική έγερσις, επιβάται και ερευικά κατέλαβον τας θέσεις των, ο δε Θεμιστοκλής δι' ένθουσιωδών λόγων προσηγόρευσε τους πάντας. Το άριστερον της έλλην. παρατάξεως κατείχον οι Αθηναίοι υπό την ήγεσίαν του Θεμιστοκλέους, έχοντες εναντιαυτών εν τψ έχθρική παρατάξει τους Φοίνικας, τους Ικωνιτάτους εκ των του έχθρικού στόλου ναυτικούς (Διοδ. XI—18), το δε δεξιόν οι Λακεδαιμόνιοι, υπό την ήγεσίαν του γενικού άρχηγού Εύρυβιάδου, έχοντες εναντι αυτών εν τψ έχθρική παρατάξει τους Ίωνας. Μεγάλοι διαμφοβητήσεις μεταξύ των ιστορικών ήγέθησαν περί του τρόπου και του τόπου της άντιπαρατάξεως των άντιπάλων στόλων, διαφοροτρόπως έπεξηγούνταν και συνδυάζονταν τας διηγήσεις του 'Ηροδότου, Διοδώρου του Σικελιώτου του ποιητού Αιοχύλου, Πλουτάρχου, κ.λ.π. Τρείς τέλος γνώμαι ύπάρχουσι περί της παρατάξεως των άντιπάλων. Η μέν, ότι ή μάχη διεξήχθη των έμπολέμων άντιπαραταγμαμένων κατά τρόπον, ώστε το μέν των κεράτων αυτών νά στηρίζεται επί της άκτής της Σαλαμίνος, το δε επί της άκτής της Αττικής, ή άλλη ότι κατά μήκος των στενών άντεπαραστάχθησαν και συνεπλάκησαν, και ή τρίτη ότι ή μάχη διεξήχθη εν τψ μεταξύ Κυσονουράς και Κεράμου διαστήματι.

(1). Οι Αθηναίοι, τρέμοντες πρό του έπορχόμενου Περσικού χειμάρρου, εξήτησαν χρησμόν παρά του μαντείου των Δελφών, ύπερ έδωκε χρησμόν προανέλλοντα μεν την Περσικήν καταστρεπτικήν έπιδρομήν, άλλά και προλέγοντα την σωτηρίαν δια μόνου του ξυλίνου τεύχους. (...Τείχος Τριτογενείξυλινον διδοί εύρύσινα Ζεύς. Μοῦνον άπόσθητον τελέθειν... ('Ηροδ. VIII—141). Τον χρησμόν αυτόν ο μεγαλοψυχός Θεμιστοκλής ο Νεοκλέους (βλ. λ. Θεμιστοκλής) ήρμήνευσεν καλώς, παρατρύνας εις την δια του Στόλου κατά των Περσών άντίστασιν των Αθηναίων.

